

Helse- og omsorgskomiteen

Bergen, 18.10.2025

Høringssvar – Bevar bevilgningen til Verdighetsenteret

Verdighetsenteret er et nasjonalt, tverrfaglig kompetansesenter som formidler og utvikler kunnskap innen eldreomsorg. Vi har et særlig fokus på sårbare gamle, etikk og den økende andelen personer med demens. Vi arbeider for en verdig alderdom for alle gjennom å heve kompetansen til helsepersonell og alle som jobber med frivillighetskoordinering og aktivitet i eldreomsorgen.

Vi viser til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026, hvor det foreslås å redusere bevilgningen til Verdighetsenteret med 2 millioner kroner. Dette er midler som ble lagt til i statsbudsjettet for 2025, og som har hatt stor betydning for Verdighetsenterets arbeid for å heve kvaliteten i eldreomsorgen i hele landet.

Bevilgningen har gjort det mulig å:

- Redusere deltakeravgiften med 1/3 på våre kompetansehevingstilbud. Dette har hatt en tydelig og dokumenterbar effekt på rekrutteringen til etterutdanninger og kurs for helsepersonell, frivillighetskoordinatorer og ansatte som arbeider med aktivitet i eldreomsorgen. I tillegg har vi utvidet tilbudet om gratis digital kunnskapsformidling betydelig til samme målgruppe.
- Styrke den geografiske tilgjengeligheten til våre kompetansetilbud, spesielt i distriktene, gjennom økt reiseaktivitet.
- Etablere ett ekstra årsverk, som har muliggjort en nasjonal satsing på folkeopplysningskurset *Sistehjelp*.

Stortingsmeldingen *Lindrende behandling og omsorg — Vi skal alle dø en dag. Men alle andre dager skal vi leve* (2019–2020) understreker behovet for større åpenhet om døden og viser til *Sistehjelp* som et sentralt tiltak for å øke befolkningens kunnskap om livets siste fase. Kurset ble dessverre ikke organisert på en bærekraftig måte av de involverte aktørene, noe som førte til at det ble faset ut.

Verdighetsenteret har derfor tatt initiativ til å integrere *Sistehjelp* i vår virksomhet og har inngått samarbeid med det internasjonale fagmiljøet bak Last Aid. Vi innehar i dag lisens for *Sistehjelp*-kurset i Norge, og har etablert en nasjonal modell for implementering.

Under behandlingen av statsbudsjettet for 2025 anerkjente både helse- og omsorgskomiteen og familie- og kulturkomiteen behovet for å gjøre *Sistehjelp* tilgjengelig nasjonalt, og fremmet merknader til daværende budsjettforslag. I denne sammenhengen ble Verdighetsenteret løftet frem som en sentral aktør i dette arbeidet.

Sistehjelp er et gratis kurs for alle, som gir trygghet og innsikt i hvordan mennesker kan støtte hverandre i livets slutfase. Kurset bygger bro mellom helsevesenets tilbud og den ressursen og omsorgen som finnes i familier, nabolag og lokalsamfunn.

Demografiske endringer, endret bosettingsmønster og mangel på helsepersonell vil skape betydelige utfordringer for helse- og omsorgstjenestene fremover. Å mobilisere frivillige ressurser og styrke kunnskapen i befolkningen er derfor helt nødvendig.

Pandemien viste hvor avgjørende slike lokale ressurser er for samfunnets samlede beredskap. Målet med *Sistehjelp* er å styrke den psykologiske tryggheten hos både den døende, pårørende og lokalsamfunnet. God psykologisk beredskap gir bedre beredskap ved neste krise.

Satsingen på *Sistehjelp* har allerede gitt tydelige resultater, og tall fra 2025 viser at:

- Over 100 deltakere har gjennomført kurset og kan nå bidra som «sistehjelpere» i sine lokalsamfunn.
- Ni kurslederkurs er gjennomført, og over 100 nye kursledere er sertifisert til å spre *Sistehjelp* videre i hele landet.

Dette er et lavkostnadstiltak med høy samfunnsverdi, som styrker både lokalsamfunn, frivillighet og helseberedskap.

Et kutt i tilskuddet vil få konkrete og merkbare konsekvenser:

- Redusert tilgjengelighet på kompetansetilbud nasjonalt, særlig som følge av presset kommuneøkonomi.
- Færre fysiske kurs og lavere geografisk spredning, spesielt i distriktene.
- Manglende mulighet til å videreføre satsingen på *Sistehjelp* i Norge.

Tilskuddet på 2 millioner kroner fikk bred politisk støtte, og både helse- og omsorgskomiteen og familie- og kulturkomiteen understreket Verdigehetscenterets nasjonale betydning. Vi har over tid fått gode tilbakemeldinger fra Helsedirektoratet for høy måloppnåelse. Vår rolle og vårt mandat er ikke mindre relevant i 2026 – snarere tvert imot.

Vi ber derfor helse- og omsorgskomiteen om å få inn en merknad til statsbudsjettet for 2026 som sikrer videreføring av tilskuddet. Dette vil gjøre det mulig for Verdigehetscenteret å videreføre og styrke arbeidet med kompetanseheving for helsepersonell og frivillighetsledelse i eldreomsorgen, samtidig som samfunnets beredskap styrkes gjennom implementeringen av *Sistehjelp* i hele landet.

En slik merknad vil være i tråd med komiteens tidligere vurderinger, og med de nasjonale målsettingene om å styrke både kompetanse, frivillighet og beredskap i eldreomsorgen.

Med vennlig hilsen

Silje B. Eikemo
Daglig leder